

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

V Обикновено Народно Събрание

(първа редовна сесия).

ОТВАРЯНИЕ И I ЗАСЪДАНИЕ, ЧЕТВЪРТЪКЪ, 15 ОКТОМВРИЙ 1887 ГОД.

Часът по 11, когато народните представители бѣха вече или вѣтъва въ Конституцията, топовнитѣ гърмежи предизвѣстиха тържеството на НЕГОВО ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО за въ Нар. Събрание. Отъ Дворца до Нар. Събрание бѣ поставенъ въ шпалиръ Сѳийскій гарнизонъ съ знамената и музикитѣ, а до входа на Нар. Събрание, една рота почетенъ караулъ дочака НЕГОВО ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО. На придвѣрието до входа въ Нар. Събрание Князя, биде посрѣщанъ отъ Мин. Съвѣтъ. Министръ-Председателтъ събщи на представителитѣ пристиганieto Му. Посрѣдъ гръмогласни «урра» и шумни ржкоплекскания, НЕГОВО ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО, предшествуванъ отъ Мин. Съвѣтъ и последванъ отъ гражданската и военната Си свита, влѣзе въ залата на Нар. Събрание, въскочи се на престола Си и произнесе слѣдующата тронна рѣчь:

„Господа Представители!

Слѣдъ събитията, които отечеството ни преживѣ, честитъ се считамъ, че можъ да поздравя въ Столицата Си представителитѣ на Моя народъ, които сж натоварени съ тѣжката но приятна обязанность да работятъ съвмѣстно съ правителството Ми за благо и величието на България и за нарежданieto на държавнитѣ ни работи.

Избранъ единодушно отъ Българскій народъ за Князь на България, Азъ счетохъ за свой священь дългъ да дойдъ часъ по-скоро въ Моето ново отечество и да поемнж браздитѣ на управлението.

Отъ деня на Моето встъпване на Българскій прѣстолъ реда, тишината и обществената безопасностъ напълно се възстановиха, и Азъ съ голѣма радостъ заблѣзвамъ, че Моя любезенъ народъ се е предалъ на своитѣ мирни занятия, отъ които много зависи неговото морално и материално провдиганie и укрѣпяванieto на симпатитѣ къмъ България на НЕГОВО ИМПЕРАТОРСКО ВЕЛИЧЕСТВО Султана и на Великитѣ Сили.

Господа Представители!

Любовта и прѣданността, които исказаха и исказватъ къмъ Мене доблестния Мой народъ и храбрата Ми войска, даватъ Ми сила и куражъ да се посвѣтя всецѣло на великото народно дѣло и да работя неустанно за напрѣдъва, славата и щастieto на Нашето мило отечество.

Господа Представители!

Правителството Ми ще Ви представи нѣкои важни законопроекти и прѣдложения по държавнитѣ Ни работи, за разглежданieto и рѣшението на които, убѣденъ съмъ, ще употрѣбятъ всичката изискуема сериозность, старание и вѣщина.

Бато призовавамъ Божието благословение надъ Вашитѣ дѣла и трудове за благо на отечеството, обявямъ първата редовна сесия на V-то Обикновено Нар. Събрание за открита.

„Фердинандъ“.

Прочитанието на словото бѣ посрѣщанто съ вѣодушевителни викове «урра» и «да живѣе НЕГОВО ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО». Посрѣдъ шумни ржкоплекскания, НЕГОВО ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО си излѣзе отъ залата на Събранието и се отправи тържествено въ Дворца.

Слѣдъ излизанието на Князя, представителитѣ седнаха на мѣстата си.

Дим. Петковъ: Г-да представители! На основание 88-й чл. отъ Конституцията, трѣбва най-стария изъ помежду насъ да завземе прѣседателското мѣсто и подъ негово ржководителство да си избере мѣсто бюро. Заради това, азъ предлагамъ, г-нъ Д-ръ Мирковичъ като най-старъ по години, да завземе прѣседателското мѣсто. (Гласове: Съгласни!)

Ст. Ив. Цвикю: Преди да приетжнимъ къмъ избираение бюро подъ прѣседателството на най-стария представителъ, трѣбва

да се поддържат под кѣтва овѣзи представители, които днесъ преди отварянето на Събранието не бѣха тукъ и не се закъгнаха.

Дим. Петковъ: Слѣдъ отварянето на Събранието, първата ни работа е, да пристѣпимъ къмъ избиране на бюро. Въпросътъ за кѣтва сега не трѣбва и да се повдига. (Гласове: «Приврѣменият председател да завземе мѣстото си!» Най-старият представител Д-ръ Мирковичъ отива на председателското мѣсто).

Предсѣд.: Благодаря ви г-да представители, за довърнето което ми възлагате. Азъ ще се старая, колкото е възможно да оправдая това довърне.

Дим. Петковъ: Трѣбва сега да изберемъ единъ или двама помощници на врѣмения председател. За такива азъ предлагамъ г-на Ил. Стокова и г-на Градинарова. (Приматъ се.)

Предсѣд.: (Звъни). На основание 88-й чл. отъ Конституцията, предлагамъ ви г-да представители да си изберете председател и подпредседатели. Моля Събранието да се произнесе: какъ трѣбва да се избере председателътъ и подпредседателитѣ, по явно ли гласоподаване или по тайно. (Гласове: По тайно!)

Дим. Петковъ: По каквъ начинъ да стане избирането, това е предвидено. Трѣбва да стане по тайно гласоподаване.

Предсѣд.: Желаете ли Нар. Събрание нѣколко минути отпускъ или веднага да подават бюлетинитѣ?

К. Калчевъ: Преди да пристѣпимъ къмъ избиране бюро искамъ да исважѣ мнѣнието си. При всичко, че Конституцията предвижда, щото веднага слѣдъ отварянето на Събранието да се пристѣпва къмъ избиране председател и подпредседатели. . . . (Не се чуе.) Азъ мисля, че това не значи веднага т. е. сѣщия денъ да се избиратъ, а че първата работа слѣдъ откриването на Събранието е, да си избере бюро. Азъ желая да се отложи за сѣданието, защото до колкото зная, има мнозина представители, които не сѣ още пристигнали; а тъй като избирането на бюрото е много важно, то предлагамъ да свършимъ днесъ само съ тържеството при отварянето на Събранието, а избирането на бюро да стане въ слѣдующето заседание, когато всичкитѣ представители ще иматъ възможность да гласоподаватъ. Заради това предлагамъ отлагането на заседанието.

Зах. Градинаровъ: Нѣмаше да имамъ нищо противъ казаното отъ г-на Калчева, ако нѣмахме 88-й чл. въ Конституцията, който изрично гласи, че слѣдъ откриването на Събранието пристѣпва се веднага къмъ избора на председател и подпредседатели. Тукъ си нѣматъ мѣстото никакви разни тълкувания, за да се отлага заседанието; защото съ това преименуваме значението на членоветѣ и нарушаваме единъ установенъ вече редъ. Ние сега преди малко се кѣгнахме въ Конституцията и трѣбва да я изпълняваме. Слѣдователно, трѣбва веднага да пристѣпимъ къмъ избирането на председател. Г-да представителитѣ могатъ твърдѣ хубаво да видятъ, какъ е казано въ Конституцията за това нѣщо.

К. Калчевъ: Уважаемият г-нъ Градинаровъ не ми е разбракъ, какво искамъ да кажъ. Това веднага не значи, че слѣдъ минутата на отварянето трѣбва да се избира бюро, но значи, че първата ни работа е да се избере бюро. Отлагането, което предлагамъ, ни най-малко не нарушава ни буквата ни духътъ на Конституцията. Заради това, моля да се приеме предложението ми, за да иматъ възможность всичкитѣ представители да гласоподаватъ при избирането на бюрото.

М-ръ Стамболовъ: Г-нъ Калчевъ като депутатъ на туй Събрание, види се не познава практиката, която се е практикувала до сега. Въ България смѣ имали вече петъ народни събрания и освѣнъ изричний членъ въ Конституцията, който заповѣдва, щото въ първото заседание да се избира председател и подпредседатели, но имаме още и практиката на нѣколко събрания. Това, което сѣ вършили другитѣ събрания по въпросътъ за избирането председател и подпредседатели, мисля трѣбва да се направи и сегашното Събрание. Менъ ми се чини, че възбуденият отъ г-на Калчева въпросъ е неумѣстенъ и трѣбва да се остави безпослѣствие.

Предсѣд.: Който не желае сега веднага да се пристѣпни къмъ избиране бюро нека си вдигне ржката. (Двама вдигатъ.) Значи, сега трѣбва да се избере бюро. Най-напредъ ще се избере председател.

Давамъ 5 минути отидиъ.

✓ сис Послѣ распускъ.

Предсѣд.: Засѣданието се продължава. Умолява се г-нъ Градинаровъ да прочете списъкътъ и г-да представителитѣ пускатъ бюлетинитѣ си.

Зах. Градинаровъ: (Чете списъкътъ и представителитѣ занасятъ бюлетинитѣ си и ги пуцатъ въ кутията).

Данаилъ Караджовъ, Савва Вълковъ, Василъ Атанасовъ, Кръстьо Великовъ, Янаки Нейковичъ, Иванъ Цанковъ, Иванъ Златаровъ, Коста Поповъ, Панайотъ Славковъ, Василиаки Ставриди, Георги Живковъ, В. Мерасчиевъ, Стати Паница, Костадинъ Гочевъ, Халилъ Фишекчиоглу, Петръ Геновъ, Риза Бей, Илиа Кировъ, Байчовъ, Якимъ Видовъ, Х. Исмаилъ Велиевъ, Ст. Зодгорски, А. Василъ Холевичъ, Иванъ Ивановъ, Йорданъ Ивановъ, Шербетчи Халилаа, Исмаилъ Шахинларли, Д. Грековъ, Ив. Стойковъ, Петко Поповъ, Никола Станевъ, Георги Антоновъ, Цено Леонкевъ, Георги Лаковъ, Стоянъ Брънчевъ, Василъ Брънчевъ, Алексо Карамановъ, Т. Иванчовъ, Хр. Лѣкарски, Давидовъ, Константинъ Раковски, Г. Жаблянски, Ив. Мотикарски, Н. Храмовъ, Д-ръ Михайловъ, Кознички, Димитръ Смочевски, Ив. П. Христовъ, Ангелъ Тодоровъ, Нико Църнощички, Станчо Врабевски, Ив. Ибришимовъ, Д. Марковъ, Петко Цонковски, Павелъ Стаевъ, Никола Шивачовъ, Ст. Стамболовъ, Захарий Стояновъ, Ив. Антоновъ, Хр. Търневъ, Ив. Арабаджията, Д. Тончевъ, Ст. Кьойбашиевъ, Хр. Астарджиевъ, Ив. Куйковъ, Ганчо Тодоровъ, Д. Петковъ, Димитръ Пашковъ, Желю Младеновъ, Павелъ Костовъ, Д-ръ Странски, Иванъ Коларовъ, Стаю Ранденовъ, Димитръ Митовъ, В. Стояновъ, Стоянъ Сребревъ, Ив. Стойновъ, Хр. Велевъ, Петръ Мецовъ, Ненко Вълчовъ, Димитръ Стояновъ, Цонко Даровски, Петръ Даковъ, Нино Петковъ, Нино Герговъ, Алексн Тоновъ, Григоръ Начевичъ, К. Стоиловъ, Еминъ Моамеледжи, Д. Мантовъ, Хр. Ивановъ, Мутишъ Мустафовъ, Иванъ Цвѣтковъ, Йорданъ Симеоновъ, Иванъ Стояновъ, Филипъ Цаневъ, Лазъ Хасанъ Мустафовъ, Алеко Семизовъ, Т. А. Божиновъ, Ат. Гр. Каракашовъ, Минко Дойковъ, Ник. Марвиновъ, Марко Марковъ, Стоянъ Горановъ, Никола Геневъ, Маринъ Коновъ, Радко Ярановъ, Дим. Караивановъ, Радой Георгиевъ, Ив. Червенияковъ, Цанко Добревъ, Цанко Р. Цанковъ, Василъ Гьошевъ, Божилъ Недѣлковъ, Найдень Беневъ, Д-ръ Люб. Золотовичъ, Никола Странски, Петръ Сиракъ, Стоянъ Коцевъ, Хр. Дюкмеджиевъ, Х. Христо Великъ, Х. Иванъ Х. Митовъ, Георги

Чолаковъ, Дано Китовъ, Янаки П. Любеновъ, Д-ръ Стояновичъ, Д. Начевъ, П. Сивчевъ, Хр. Гидиковъ, Д-ръ Стояновичъ, Георги Поповъ, Повчо Тяневъ, Илия Стоковъ, Свящ. Павловъ, Ив. Таукчиевъ, Хр. Тилбеговъ, Свящ. Хр. Караджовъ, Д-ръ Михайловъ, Пъю Гарвановъ, Иванъ Милевъ, Найдень Бъчваровъ, Георги Караколевъ, К. Калчевъ, Йорданъ Маноловъ, П. Калайджиевъ, Димитръ Къосевъ, Димитръ Георгиевъ, Атанасъ Сербезовъ, Герчо Ранчевъ, Илия Маджаровъ, Неджибъ Бей Чилингиоровъ, Х. Шемединъ Латифовъ, Д-ръ К. Стоиловъ, Исуфъ Х. Мустафовъ, Станчо Руссиновъ, Дим. Урумовъ, Афузъ Ахмедовъ, Иванъ Добревъ, Георги Караджовъ, Марко Георгиевъ, Ахмедъ Мюфтиоглу, Замакъ Исмаиловъ, Стефанъ Поповъ, Петръ Куцаровъ, Хюсеинъ Х. Ахмедовъ, Иванчо Деневъ, Станю Велчевъ, Цано Георгиевъ, Хасанъ Х. Селимовъ, Х. Неджибъ Бей, Ганьо Черневъ, Мюфти Таиръ Ефенди, Х. Ибрямъ Саровъ, Славчо Тъпчилешовъ, Коло Колевъ, Хр. Милевъ, Петко Вълнарловъ, Як. Матакевъ, Георги Пеневъ, Ник. Стоименовъ, Георги Ангелиевъ, Стоянъ Сердаровъ, Ф. Щърбановъ, Димитръ Томевъ, Стоица Чавдаровъ, Тодоръ Мумджиевъ, Димитръ Руссиновъ, Т. Кировъ, Хафузъ Мехмедъ Х. Исмаиловъ, Григоръ Начевичъ, Галибъ Х. Еминовъ, Ради Ени-Бакаловъ, Мехмедъ Ефенди, Петръ Чаушовъ, Ахмедъ Курбанъ Ага, Ангелъ Радевъ, Янко Георгиевъ, Хасанъ-Бей, Х. Маринъ Цековъ, Пванъ Н. Поповъ, Станкулъ Стикла, Илия Живковъ, Анто Поповъ, Тома Цековъ Зайковъ, Нено Ковачовъ, Мико Гицовъ, Д. Ц. Коцовъ, Ив. Халачевъ, Свящ. Франговъ, П. Славковъ, Стоянъ Манчовъ, Мехмедъ Бучакчиевъ, Хюсею Сюлеймановъ, Никола Кънчевъ, Иванъ Стамболовъ, Зах. Градинаровъ, Ахмедъ Ефенди Есадовъ, Маринъ Статевъ, Христо Велизаревъ, Ст. Делинешовъ, Хр. Енчевъ, Стеф. Ив. Цвию, Пенко Рачовъ, Димитръ Златевъ, Пенчо Шиваровъ, Д-ръ Цачовъ, Ив. Х. Стойчовъ, Д-ръ Стефановъ, Апост. Сарживановъ, Георги Живковъ, Х. Анаст. Кондевъ, Желъзко Петковъ, Спасъ Кожухаровъ, Д-ръ Мирковичъ, Хр. Векиловъ, Видо Моневъ, Недълчо Минковъ, Т. Станчовъ, Стеф. Димитровъ, Курти Велевъ, Иосифъ Богдановъ, Кону Ангеловъ, Василь Манчовъ, Езекия Филиповъ, Камснъ Симеоновъ, Дамянъ Цековъ, Филипъ Симиловъ, Дяко Ангеловъ, Кръсто Тодоровъ, Д-ръ Я. Геровъ, Трифонъ Мишевский, Василь Николчевъ, Симо Гиговъ, Кота Кафеджиский, Гого Кръстевъ и Стаменъ Митовъ.

Предсѣд.: Сега ще се преброятъ бюлетинитѣ.

Дим. Петковъ: Азъ предлагамъ г. г. Вида Моневъ и Хр. Дюкмеджиевъ за преброители.

Зах. Градинаровъ: Понеже предложенитѣ лица отсутствувать, то за да се небавимъ догдѣ дойдѣтъ, азъ предлагамъ за преброители г. г. Ст. Къойбашиевъ и Хр. Астарджиевъ. (Приематъ се).

Предсѣд.: Г-нъ Къойбашиевъ ще отвори кутията, за да се преброятъ бюлетинитѣ.

Ст. Къойбашиевъ: (Преброява бюлетинитѣ). Излѣзоха всичко 202 бюлетини.

Предсѣд.: (Слѣдъ прочитанието бюлетинитѣ). Резултатътъ отъ гласоподаванието е слѣдующия. Гласоподавали 202 души. Получили: Дим. Тончевъ 169 гласа, Дим. Грековъ 24, Тодоръ Иванчовъ 5, Калчевъ 1 и 3 бюлетини бѣли. Слѣдователно, г-нъ Дим. Тончевъ се избра за предсѣдателъ. (Ръкоплѣскания. Гласове: (А живѣе!)

Зах. Градинаровъ: Г-да представители! За да изпълнимъ буквалната заповѣдъ на Конституцията, ще ви моля още сега подъ предсѣдателството на сѣщия предсѣдателствуещъ, да изберемъ и

подпредсѣдатели. (Гласове: Вѣрно!) Заради това, предлагамъ да ни се даде отпущъкъ за 10 минути.

Я. Матакиевъ: Азъ мисля, че ако избираме сега и подпредсѣдателитѣ, много късно ще стане. Заради това, по-добрѣ ще бѣде, да ни се даде отпущъкъ до 3 часа, да си отидемъ и послѣ да се върнемъ.

Зах. Градинаровъ: Да се отлага засѣданието не може, защото въ Конституцията е казано веднага. Ако можаше да се отлага засѣданието, тогава трѣбваше да се приеме предложението на г-на Калчева. Единъ пжтъ рѣшихме, че сега ще избираме бюро, да се повръщаме отъ първото си рѣшение, нѣма си мѣстото. Заради това, азъ моля още сега да се пристъпи къмъ избиранieto на двама подпредсѣдатели.

Предсѣд.: Приема ли се предложението на г-на Градинарова? (Приема се). Давамъ за 10 минути отпущъкъ.

Послѣ распускъ.

Предсѣд.: Г-нъ Стоковъ ще четѣ списъкътъ.

Ил. Стоковъ: (Прочита списъкътъ на представителитѣ, които спускатъ бюлетинитѣ си).

Предсѣд.: (Слѣдъ гласоподаванието). Резултата е слѣдующия: получиха Зах. Стояновъ 167 гласа, Пан. Славковъ 127. Слѣдователно, тѣ иматъ най-голѣмо вишегласие за подпредсѣдатели. Освѣнъ тѣхъ получиха: Мантовъ 19 гласа, Ив. Цанковъ 15, Тодоръ Иванчовъ 7 и още нѣколко по 5, 4 и по-малко гласове.

Моля предсѣдателтъ и подпредсѣдателитѣ да завзематъ мѣстата си. (Врѣмения предсѣдателъ напуша мѣстото. Избранный предсѣдателъ и подпредсѣдателитѣ завзематъ мѣстата си).

Предсѣд. Д. Тончевъ: Позволете ми, г-да представители, да ви поблагодаря отъ моя страна и отъ страна на моитѣ другари, за високата честъ, която ни отдадохте. Ние се общуваме, да оправдаемъ довѣрието, като ще водимъ безпристрастно разискванията на въпроситѣ. (Ръкоплѣскания). Г-да представители! Слѣдъ избиранieto на предсѣдателъ и подпредсѣдатели, трѣбва спто дѣ 89-й чл. отъ Конституцията, да си изберете толкова секретари, колкото сѣ нуждни за работата.

Дим. Петковъ: Азъ предлагамъ секретаритѣ да бѣдѣтъ 12 души. (Приема се).

Предсѣд.: Какъ желае Нар. Събрание, по явно ли гласоподаване да се изберѣтъ или по тайно? (Приема се да се изберѣтъ по явно гласоподаване и да се предлагатъ отъ бюрото).

Бюрото предлага за секретаръ г-на Зах. Градинарова. (Приема се). Г-на Ив. Златарева. (Приема се). Г-на Д-ра Стефанова. (Приема се). Г-на Г. Пенева. (Приема се). Г-на Антоиа Байлова. (Приема се). Г-на Ив. Халачова. (Приема се). Г-на Йорд. Симеонова. (Приема се). Г-на Д-ра Сарж-Иванова. (Приема се). Г-на Хр. Лѣварски. (Приема се). Г-на Каракашова. (Приема се). Г-на Дим. Петкова. (Приема се). Г-на Д-ра Стояновича. (Приема се).

Сега трѣбва да се изберѣтъ квестори, за които трѣбва понапредъ да рѣши Събрание: колко души да бѣдѣтъ.

Дим. Петковъ: Азъ предлагамъ квесторитѣ да бѣдѣтъ 4 души. (Приема се да се изберѣтъ 4 души по явно гласоподаване чрезъ предлагание отъ бюрото).

Предсѣд.: Бюрото предлага за квесторъ Г-на Хр. Дюкмеджиева. (Приема се). Вида Монева. (Приема се). Фил. Цанювъ. (Приема се). Сп. Кожюхарова. (Приема се).

Слѣдъ това, г-да представители, ще ви напомня, че трѣбва да имаме единъ Вътрѣшенъ Правилникъ, който да опредѣлява правата на представителитѣ, длъжноститѣ имъ, реда на разискванията и пр. Кога желае Нар. Събрание да пристъпи къмъ изработване правилникъ?

Хр. Дюкмеджиевъ: Г-да представители! Вие знаете, че ако се впуснемъ сега веднага да правимъ правилникъ, то нѣма да вървимъ по правия пѣтъ, както се слѣдва. Азъ мисля, че ще бжде най-добръ, да се приеме правилникътъ на IV-о Обикн. Нар. Събрание, до изработване на новъ правилникъ. Моля г-на председатели да даде моето предложение на гласуване.

Предсѣд.: Приема ли Нар. Събрание предложението на г-на Дюкмеджиева, щото да се води Събранието по Вътр. Правилникъ

Предсѣдатель: **Д. Тончевъ.**

Секретари: { **Зах. Градинаровъ.**
Ив. Златаревъ.
Д-ръ Стефановъ.
Геор. Пѣневъ.
Антонъ Байчовъ.
Ив. Халачовъ.

на IV-о Обикн. Нар. Събрание, до изработванието на новъ правилникъ? (Приема се).

Споредъ 1-й чл. на тоя правилникъ, утрѣ ще имаме заседание. Има ли нѣкой да предложи нѣщо за дневний редъ?

Зах. Градинаровъ: Тѣй като нѣма нищо на дневний редъ, а споредъ правилникътъ трѣбва да имаме заседание утрѣ въ 1 часа подиръ пладнѣ, азъ предлагамъ да се тури на дневний редъ избирание коммисии: 1) за отговора на тронната рѣчь, 2) за провѣрката на изборитѣ. (Приема се).

Предсѣд.: И тѣй утрѣ ще имаме заседание и на дневний редъ ще бжде: избирание коммисии за отговора на тронното слово и за провѣрката на изборитѣ.

Засѣданието се закрива.

(Край въ 2 $\frac{1}{2}$ часа слѣдъ пладнѣ).

Подпредсѣдатели: { **З. Стояновъ.**
П. Славковъ.

Секретари: { **Иор. Симеоновъ.**
Д-ръ Сарж-Ивановъ.
Христо Лѣкарски.
Ат. Гр. Каракашевъ.
Дим. Петковъ.
Д-ръ Стояновичъ.

Стенографъ: **Хр. П. Константиновъ.**